

ВСТУП

Захворювання слизової оболонки порожнини рота займають суттєве місце у структурі стоматологічних захворювань, насамперед у дитячому віці. Діагностика, профілактика і лікування цієї групи захворювань є важким завданням, вирішення якого потребує знань та практичних навичок як у галузі стоматології, так і в інших галузях медицини.

Серед найбільш поширених форм захворювань слизової оболонки порожнини рота у дітей слід відзначити гострий герпес порожнини рота (ГГПР). ГГПР займає перше місце серед усіх уражень слизової оболонки порожнини рота та з високою імовірністю спричиняє подальші рецидиви уражень як у порожнині рота, так і інших органах і системах організму.

Сучасними особливостями клініки гострого герпесу порожнини рота є зростання частоти виявлення нетипових та асоційованих форм ураження. У дітей частіше виникають ураження, асоційовані з декількома сероваріантами вірусів герпесу, найчастіше EBV, HSV першого або другого типів, вірусами герпесу 6-го або 7-го типів. Ризик формування асоційованих форм ГГПР сприяє зростанню

питомої ваги тяжких і перманентних форм інфекції, збільшенню кількості пацієнтів з ацикловір-резистентними штамми герпес-вірусів. (Н.О. Савичук, Л.О. Палатна, 2008).

Діагностика та лікування ГГПР є актуальним завданням клінічної стоматології. Сучасні підходи до верифікації діагнозу передбачають застосування сучасних високоінформативних методів дослідження, що дозволяють підтвердити роль вірусів герпесу у формуванні захворювання та здійснювати моніторинг ефективності лікування. Високий ризик формування рецидиву герпетичної інфекції визначає необхідність прогнозування ризику та управління факторами ризику під час застосування лікувально-профілактичних заходів. Клінічне використання селективних протівірусних препаратів передбачає обов'язкове з'ясування типу збудника та подальше проведення клініко-лабораторного моніторингу ефективності лікування. Таким чином, формуються нові високоефективні підходи до вибору тактики діагностики та лікування пацієнтів з гострим герпесом порожнини рота.

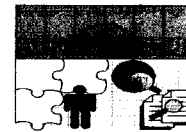
В даному навчальному посібнику висвітлені питання

етіології і патогенезу уражень слизової оболонки порожнини рота герпетичної етіології, особливості збудників герпетичної інфекції, а також головні патогенетичні механізми, що сприяють формуванню та прогресуванню захворювання, викладені загальні принципи діагностики, прогнозування та вибору тактики лікування дітей з гострим герпесом порожнини рота. Вперше описані особливості клінічних проявів гострого герпесу порожнини рота у дітей з моно- та асоці-

йованими формами захворювання залежно від типу герпес-вірусів. Вперше обгурнований склад лікувальних комплексів, що дозволяє підвищити клінічну ефективність та зменшити імовірність формування рецидивуючого герпесу у дітей на етапі гострого ураження.

Навчально-методичний посібник призначений для лікарів-інтернів, лікарів-стоматологів, лікарів-стоматологів дитячих, лікарів загальної практики – сімейної медицини, педіатрів, терапевтів.

Розділ I. Епідеміологія та етіологія герпетичної інфекції

Герпес є однією з найбільш поширених інфекцій людини. Майже 90% міського населення є інфікованими одним або кількома сероваріантами вірусів герпесу.

Інфікування вірусами герпесу відбувається у самі ранні періоди життя дитини. У тримісячному віці частота виявлення специфічних антитіл до HSV складає 17,3%, а клінічні прояви первинного герпесу – у 5,3%. У шестирічному віці рівень інфікування дітей складає 50,7% випадків, досягаючи у підлітків 14-16 років – 65-83%. Імовірність рецидивування хронічних за-

хворювань, що спричиняються вірусами герпесу, становить в середньому 16,8% випадків. За даними епідеміологічних досліджень, 60-90% дорослого населення інфіковані вірусами герпесу та рецидивуючими формами герпетичної хвороби страждає 2-12% населення світу [А.А.Халдин, Д.В.Баскакова, 2007].

Носіями вірусу простого герпесу (HSV) є приблизно 90-97% населення, але рецидиви захворювання виникають з набагато меншою імовірністю.

При народженні дитині від матері пасивно передаються специфічні антитіла, які посту-